

REGERINGEN

Socialdepartementet

Regeringsbeslut

III:3

2010-02-04

S2007/1630/ST
(delvis)

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att utbetala utvecklingsmedel till kommunerna i syfte att förstärka och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld

---

2 bilagor

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att uppdra åt Socialstyrelsen att till länsstyrelserna betala ut 108 250 000 kronor år 2010 i syfte att på lokal nivå förstärka och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld, exempelvis genom kvinno- och brottsofferjoursverksamhet. En viktig del i arbetet är att utveckla insatser som riktar sig till våldsutövare. Länsstyrelserna ska fördela medlen till kommunerna i enlighet med riktlinjerna i *bilaga 1*. Utöver detta får Socialstyrelsen använda totalt 750 000 kronor för administrativa kostnader i samband med uppdraget. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 6:2 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagspost 4. Fördelningen av utvecklingsmedlen per länsstyrelse framgår av *bilaga 2*.

I syfte att uppnå ett enhetligt förfarande ska Socialstyrelsen i samråd med länsstyrelserna ta fram gemensamma riktlinjer för fördelning av medlen samt mallar för kommunernas ansökningar och återrapportering. I samband härmed ska hänsyn tas till Socialstyrelsens allmänna råd om socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld (SOSFS 2009:22) samt de slutsatser som redovisas i slutrapporten Att uppfylla samhällsansvaret (Socialstyrelsen 2009). En förutsättning för att medel ska få utbetalas till kommuner som granskats i den nationella tillsynen 2008–2009 är att dessa kommuner i förekommande fall kan redovisa hur de åtgärdat eller avser att åtgärda de av länsstyrelsen påtalade bristerna.

Socialstyrelsen ska bistå länsstyrelserna med kunskapsstöd samt ha det övergripande ansvaret att på nationell nivå följa upp och utvärdera

satsningen och dess effekter. Den nationella slutredovisningen av satsningen 2007–2009 ska göras till Regeringskansliet (Socialdepartementet) den 1 juni 2011. I samband härmed ska även göras en redovisning av hur medlen för 2010 har använts. Medel som länsstyrelserna inte fattat beslut om senast den 1 februari 2011 ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Ärendet

Riksdagen har den 18 november 2009 antagit vad regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 2010 (prop. 2009/10:1, Utgiftsområde 9), dvs. att 109 000 000 kronor avsätts till Socialstyrelsen för regeringens insatser för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Riksdagen har även antagit vad regeringen föreslog i propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) (bet. 2006/07:SoU10, rskr. 2006/07:145). Regeringen har tidigare beslutat om utvecklingsmedel till kommunerna i syfte att förstärka kvinnojoursverksamheten och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld för 2007 och 2008 (regeringsbeslut den 15 februari 2007) samt för 2009 (regeringsbeslut den 15 januari 2009).

Den 1 december 2009 redovisade Socialstyrelsen bl.a. två centrala regeringsuppdrag som skapar förutsättningar för utveckling på området. Den första är en slutrapport av den nationella tillsynen 2008–2009 av kommunernas arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld (Socialstyrelsen och länsstyrelserna 2009). Av tillsynen framgår att kommuner och nämnder brister inom ett eller flera ansvarsområden och därmed inte lever upp till lagens krav. Några brister är av så omfattande karaktär att länsstyrelsen riktat allvarlig kritik.

I den andra rapporten presenterades ett förbättrat kunskapsstöd till socialtjänstens arbete med dessa grupper, Att uppfylla samhällsansvaret (Socialstyrelsen 2009). För att ge vägledning åt kommunerna i tillämpningen av socialtjänstlagen (2001:453) har Socialstyrelsen tagit fram allmänna råd (SOSFS 2009:22) som riktar sig till socialtjänstens personal, bl.a. med utgångspunkt från resultatet av tillsynen. I rapporten konstaterades bl.a. att det sällan framgår av beviljade ansökningar hur nämnden tar sitt ansvar för kontroll och uppföljning av god kvalitet när utföraren av socialtjänst är en frivilligorganisation. Det är också svårt att utläsa av ansökningarna i vilken utsträckning socialtjänsten fattar beslut om bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen när våldsutsatta kvinnor genom socialtjänsten får tillfälligt boende hos en frivilligorganisation.

Mot bakgrund av dessa redovisningar gör regeringen bedömningen att det krävs en fortsatt ambitionshöjning och stöd till kommunerna under 2010 för att fortsätta förbättra och kvalitetsutveckla socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Detta uppdrag ingår som en del i regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (Skr. 2007/08:39, åtgärd 2).

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Jessica Lundahl

Likalydande till

Samtliga länsstyrelser

Kopia till

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet/Kriminalpolitiska enheten
Finansdepartementet/Budgetavdelningen
Finansdepartementet/Länsstyrelseenheten
Finansdepartementet/Kommunalekonomiska enheten
Integrations- och Jämställdhetsdepartementet/Jämställdhetsenheten
Regeringskansliets förvaltningsavdelning – Ekonomiavdelningen
Regeringskansliets internrevision
Socialutskottet
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten
Riksrevisionen
Sveriges Kommuner och Landsting
Brottsofferjourernas Riksförbund (BOJ)
Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS)
Sveriges kvinnojourers riksförbund (SKR)

Socialdepartementet

Regeringens riktlinjer för fördelning av medlen till kommunerna i syfte att förstärka och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld

---

Övergripande mål för satsningen

- Våldsutsatta kvinnor som söker stöd och hjälp ska få det oavsett i vilken kommun de bor.
- Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld ska förbättras och kvalitetsutvecklas. Kommunernas arbete ska bli mer målinriktat, strukturerat och samordnat.
- Kvinnojours- och eller brottsofferjournsverksamheten på lokal nivå ska stärkas och vid behov ska nya ideella frivilligorganisationer som arbetar med att stödja våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld etableras.

Riktlinjer

För att öka kommunernas förutsättningar att leva upp till den ambitionshöjning som regeringen presenterar i propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) tilldelas kommunerna särskilda utvecklingsmedel. Dessa ska användas för att förstärka och kvalitetsutveckla kvinnojournsverksamhet på lokal nivå, såväl kommunal som ideell, och får inte användas som en ersättning för de resurser som kommunen redan satsar eller planerar att satsa inom området. Ideella frivilligorganisationer, t.ex. kvinno- och brottsofferjourer, som arbetar med stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld har en viktig roll och kan när det finns behov utföra den enskilda insatsen som socialnämnden beslutat. Kommunen förväntas inom ramen för satsningen dels stödja frivilligorganisationernas ordinarie verksamhet, dels verka för att den kan utvecklas samt stimulera nya frivilligorganisationer att starta verksamhet där sådan inte redan finns.

Socialnämnden ska fatta formella biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen (2001:453) i samband med handläggning av ärenden som rör insatser till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. I

dag görs inte alltid detta. Det är också viktigt att kommunen noga följer upp och utvärderar de beslutade insatserna. Dokumentation, uppföljning och utvärdering samt kvalitetsutveckling av verksamheten för att stödja och hjälpa våldsutsatta kvinnor och deras barn ska förbättras. Regeringen anser att det ska finnas tillgång till skyddat boende för alla kvinnor som behöver det, bl.a. för kvinnor med missbruksproblem, kvinnor med funktionshinder, kvinnor med utländsk bakgrund samt äldre kvinnor. Det är också viktigt att samarbetet inom och mellan kommunerna samt mellan kommunen och de ideella frivilligorganisationerna ökar och utvecklas.

Ansökan om utvecklingsbidrag

För att kommunen ska kunna ta del av utvecklingsbidraget ska den lämna en ansökan till länsstyrelsen. Ansökan ska avse år 2010. Under förutsättning att riksdagen godkänner de medel som regeringen avsätter under kommande år kommer satsningen att vara långsiktig.

I ansökan till länsstyrelsen ska kommunen lämna en plan för hur man avser att utveckla sitt arbete med våldsutsatta kvinnor. I detta sammanhang är det viktigt att också lyfta fram barn som bevittnat våld. Planen ska innehålla en beskrivning av nuläget, med problembeskrivning, och ange vilka insatser man avser att vidta för att uppnå de övergripande målen med satsningen. Vidare ska framgå av planen hur man avser att dokumentera och följa upp det arbete och de insatser som man vill finansiera med utvecklingsmedlen samt vilka effekter man vill uppnå. Av ansökan ska tydligt framgå på vilket sätt man avser att stödja frivilligorganisationernas ordinarie arbete och verka för att nya verksamheter etableras om det finns behov. Kommunen ska åta sig att för länsstyrelsen redovisa de uppgifter som behövs för att en effektiv uppföljning och utvärdering ska kunna genomföras.

I syfte att uppnå ett enhetligt förfarande ska Socialstyrelsen i samråd med länsstyrelserna ta fram gemensamma riktlinjer för fördelning av medlen samt mallar för kommunernas ansökningar och återrapportering. För att täcka länsstyrelsernas administrationskostnader bedömer regeringen att vissa medel behöver tas i anspråk för detta, dock högst fem procent av tilldelade medel inom ramen för respektive länsstyrelse.

Bakgrund

I juni 2006 överlämnade Utredningen om socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor sitt betänkande Att ta sitt ansvar – socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (SOU 2006:65). Utredaren konstaterade att trots att socialtjänsten på flera håll har utvecklat sitt sociala arbete och sina insatser på detta område finns det alltför oacceptabla brister. Regeringen anser att varje våldsutsatt kvinna som är i behov av stöd och hjälp måste kunna få detta oavsett i vilken kommun hon är bosatt. I detta sammanhang är det också viktigt att lyfta fram de barn som bevittnat

våld. I januari 2007 överlämnade regeringen propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) till riksdagen. Regeringen föreslog en skärpning av socialtjänstlagen så att socialnämndens åliggande att ge brottsoffer stöd och hjälp framgår än tydligare. Ändringarna innebär bland annat att socialnämnden ska, istället för som tidigare bör, särskilt beakta att våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld kan vara i behov av stöd och hjälp. Den föreslagna lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2007. För att komplettera lagändringen har regeringen vidtagit en rad andra åtgärder i syfte att bygga en heltäckande struktur som stärker stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Den 1 december 2009 redovisade Socialstyrelsen tillsammans med länsstyrelserna en slutrapport av den nationella tillsynen 2008–2009 av kommunernas arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. För att ge vägledning åt kommunerna i tillämpningen av socialtjänstlagen har Socialstyrelsen tagit fram allmänna råd (SOSFS 2009:22) som riktar sig till socialtjänstens personal, bl.a. med utgångspunkt från resultatet av tillsynen.

Fördelning av utvecklingsmedel per länsstyrelse samt Socialstyrelsen

Medel att fördela (kr)	2010
Stockholm	22 981 000
Uppsala	3 811 000
Södermanland	3 126 000
Östergötland	4 961 000
Jönköping	3 933 000
Kronoberg	2 131 000
Kalmar	2 756 000
Gotland	673 000
Blekinge	1 791 000
Skåne	14 138 000
Halland	3 435 000
Västra Götaland	18 240 000
Värmland	3 228 000
Örebro	3 254 000
Västmanland	2 938 000
Dalarna	3 249 000
Gävleborg	3 248 000
Västernorrland	2 870 000
Jämtland	1 496 000
Västerbotten	3 037 000
Norrbottn	2 954 000
Socialstyrelsen	750 000
Totalt	109 000 000